

**РОЗДІЛ 1 «ТРУДОВЕ ПРАВО ТА ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»**

УДК 349.3

DOI: 10.32751/2617-5967-2022-04-01

Бабич Н. О.
доктор філософії**ЗАГАЛЬНОПРАВОВІ ПРИНЦИПИ МЕХАНІЗМУ ПРАВОВОГО
РЕГУЛЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ**

Стаття присвячена формуванню актуальної наукової думки щодо структури та сутності загальноправових принципів механізму правового регулювання реалізації соціальної функції держави. Автором обґрунтовується, що ці принципи встановлюють суттєві риси права в цілому, забезпечуючи виконання державою своєї соціальної функції шляхом задоволення актуальних очікувань суспільства та дотримання вимог, що висуваються до сучасної правової держави та держави загального добробуту. До переліку таких принципів слід відносити принципи верховенства права, гуманізму, справедливості, рівності, законності. Ці принципи взаємопов'язані й повинні застосовуватися комплексно задля досягнення своєї конкретної мети. Окремо автором наголошується на тому, що принципи механізму правового регулювання реалізації соціальної функції держави встановлюють критерії та стандарти ефективної реалізації правового регулювання. У свою чергу правове регулювання створює нормативну базу для існування цих принципів. Таким чином, ці принципи набувають характеру правової визначеності, а їхні вимоги стають юридично обов'язковими, трансформуючись зі світу правових ідей в об'єктивну юридичну дійсність.

Ключові слова: загальноправові принципи, механізм правового регулювання, правове регулювання, правовий механізм, принципи соціального права, принципи, соціальна безпека.

This article aims to contribute to the current scientific discourse on the structure and essence of the general legal principles that regulate the state's social function. The author argues that these principles establish the fundamental features of law in general and ensure that the state meets society's current expectations and the requirements of a modern legal state and welfare state as imposed by the civilized world. The principles that should be included are the principle of the rule of law, humanism, justice, equality, and legality. To achieve their specific goals, these principles must be interconnected and applied complexly. Additionally, the author notes that the principles of the mechanism of legal regulation of state social function implementation establish criteria and standards for the effective implementation of legal regulation. Legal regulation, in turn, creates a regulatory framework for these principles. As a result, these principles acquire legal certainty, and their requirements become legally binding, transforming the world of abstract ideas into objective juridical reality.

Keywords: general legal principles, legal mechanism, legal regulation, mechanism of legal regulation, principles of social law, principles, social security.

Постановка питання. Ціннісна форма соціального права та наповненість цієї форми найбільш повно демонструється вимогами засадничих ідей, у відповідності до яких здійснюється правове регулювання суспільних відносин у соціальній сфері, що упорядковуються відповідними правовими нормами. До основних таких засад слід віднести принципи права, якими вважаються ідеї, що продукуються людською думкою в контексті площини ідей, абстракцій, або ж виводяться в рамках практики застосування права [1, с. 73]. Частину таких засадничих ідей складають загальнолюдські цінності, як людиноцентризм,

справедливість, рівність людей (неприпустимість дискримінації), верховенство права (незастосування закону до людини, коли такий закон суперечить ідеї панування права) тощо. Не є виключенням також і механізм правового регулювання реалізації соціальної функції держави, який ґрунтується на загальнолюдських цінностях, галузевих принципах соціального права та на комплексі засад, які поширюють відповідні ціннісні ідеї в правовому регулюванні. Без критичного аналізу цих принципів виявляється неможливим сформулювати належне наукове розуміння механізму правового регулювання реалізації соціальної функції держави, що ускладнить формування сучасної доктрини європейської соціальної держави, в якості якої продовжує розвиватись Україна, попри різні кризові фактори.

Аналіз наукової літератури та невирішені раніше питання. На сьогоднішній день вченими вже досліджувались принципи соціального права (зокрема, в наукових напрацюваннях О. Д. Гаценко, Т. О. Постовалової, О. М. Рудакевич, Е. М. Філіппової та ін.), а також принципи правового регулювання в соціальній сфері (у наукових працях Л. В. Вакарюк, М. В. Менджул, Д. А. Панькова, Н. О. Саглаєвої, Г. І. Чанишевої, І. І. Швидкого та ін.). Отже, наявні теоретичні напрацювання вчених вказують на можливість в рамках цієї наукової статті сформулювати актуальну наукову думку про загальноправові принципи механізму правового регулювання реалізації соціальної функції держави.

Мета статті полягає у з'ясуванні сучасної сутності загальноправових принципів механізму правового регулювання реалізації соціальної функції держави. Для досягнення цієї мети слід виконати такі завдання: 1) окреслити перелік загальноправових принципів механізму правового регулювання реалізації соціальної функції держави; 2) проаналізувати зміст виокремлених принципів; 3) в узагальненому вигляді окреслити загальну сутність досліджуваних принципів.

Виклад основного матеріалу. Вченими зазначається, що «якісним показником нормативно-правових актів є їх відповідність і узгодженість із загальноприйнятими стандартами прав і свобод людини» [2, с. 7]. Ці стандарти у тій чи іншій мірі обумовлюють формування загальноправових принципів, на яких також засновано механізм правового регулювання реалізації соціальної функції держави, що закономірно, адже в інакшому випадку цей механізм був би стороннім елементом існуючої правової системи, що обумовлював би її руйнування. Означений висновок впливає із сутності загальноправових принципів, які визначаються як об'єктивно існуючі засадничі ідеї, що встановлюють основні характеристики права регулятора всіх суспільних відносин, які потребують втручання права. Ці принципи притаманні всім галузям права, незалежно від конкретних правовідносин, що регулюються тією чи іншою галуззю права. Поряд із тим слід мати на увазі, що принципами права загалом слід вважати «об'єктивно існуючі закономірності, виявлені (усвідомлені) та сформульовані в якості фундаментальних (основоположних) ідей (ідеалів), що для забезпечення юридичної визначеності конкретизуються загальними вимогами імперативного (субімперативного) характеру (як правило закріплених в законодавчих актах чи в інших формах права), а за своїм призначенням – забезпечують цілісність правової системи і правовий порядок в цілому (в процесі нормотворчої діяльності, реалізації норм права та законодавства, визначення правомірності актів, виражених в діяннях і документах), будучи «координатами» панування права» [3, с. 190].

Отже, до загальноправових принципів механізму правового регулювання реалізації соціальної функції держави слід віднести наступні засадничі ідеї:

1) *принцип верховенства права.* Верховенство права правники переважно тлумачать, як: панування права в суспільстві, яке виявляється у вимозі від держави втілювати вказану засадничу ідею (тобто, панування права) «у правотворчу та правозастосовну діяльність, зокрема в закони, які за своїм змістом мають бути проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості свободи, рівності тощо» [4, с. 27]; «реальне відображення нормальної

ситуації випереджувального розвитку природних прав людини порівняно з розвитком системи об'єктивного юридичного права та її правової системи» [5, с. 186]. Таким чином в контексті правового механізму, що нами досліджується, принцип верховенства права вимагає наступного: а) правове регулювання реалізації соціальної функції держави повинно ґрунтуватись на основоположних засадах права, які виробляються в наукових колах та знаходять своє конкретне вираження в тлумаченнях цих засад у рішеннях ВС, КС України, ЄСПЛ, актах міжнародних організацій, зокрема тих, що охоплені системою ООН, РЄ; б) правове регулювання реалізації соціальної функції держави повинно виходити із людиноцентристської спрямованості розвитку держави, яка передбачає формування стратегії розвитку соціального та іншого законодавства України з метою підтримки процесу сталого розвитку суспільства, підтвердження значимості найвищої соціальної цінності в державі; в) правове регулювання реалізації соціальної функції держави спрямоване на постійний перегляд вже діючих норм законодавства у відповідності із актуальним (вираженим поточним цивілізаційним розвитком феномену верховенства права) тлумаченням сутності верховенства права та його вимогами

2) *принцип гуманізму*. Гуманізм – це концепція, котру можна розглядати у декількох значеннях. По-перше, гуманізмом є моральна позиція, що передбачає визнання самоцінності кожної людини, повагу до її гідності, прав, свобод і законних інтересів. По-друге, гуманізм також можна розуміти як широку систему переконань, яка визнає важливість особистої свободи, щастя та розвитку кожної людини лише в силу того, що вона є людиною (володіє людською гідністю). Зазначена система переконань розглядає добробут особистості як основний критерій оцінки суспільних явищ, просуваючи при цьому принципи рівності, гуманізму і справедливості в якості найбільш бажаних норм суспільних відносин. Більше того, гуманізм може бути обґрунтовано витлумачений як моральна норма людської поведінки, що є особливою категорією моральної свідомості. Ця свідомість все ще продовжує формуватися і постійно перебуває під впливом світогляду, який визнає невід'ємну цінність людини.

Отже, в контексті механізму правового регулювання реалізації соціальної функції держави слід зазначити, що принцип гуманізму вимагає наступного:

а) правове регулювання реалізації соціальної функції держави повинно здійснюватися соціально відповідальним чином, добросовісно – враховувати те, яким чином наявні норми законодавства та їх зміни вплинуть на людей, їх рівень соціальної безпеки, а так само – на процес сталого розвитку українського суспільства. При цьому нормотворець повинен усвідомлювати той факт, що правове регулювання не повинно створювати об'єм прогресивних норм у соціальній сфері, які дозволяють тлумачити державу в якості соціальної, однак, ці норми будуть лише декларативними;

б) правове регулювання реалізації соціальної функції держави не повинно бути ідеалістичним, економічно невиправданим. Навіть, коли держава добросовісно бажає виконати свої обов'язки перед людиною та суспільством в соціальній сфері та формує соціальне законодавство, яке передбачає непосильні для державного бюджету витрати у вказаній сфері, такі дії суб'єкта владних повноважень є неприпустимими та загрожуючими соціальній безпеці людини, суспільства. Вказане пояснюється тим, що життя, здоров'я, права та законні інтереси людини не обмежуються лише соціальною сферою, а тому, недостатність фінансування (через непропорційний, неадекватний розподіл витрат бюджету на соціальну сферу на шкоду іншим сферам) реалізації оборонної, правоохоронної, судової та інших функцій держави шкодитиме ефективній реалізації соціальної функції держави;

в) правове регулювання реалізації соціальної функції держави повинно враховувати наявні етичні еталони розуміння гідності людини, зокрема:

– невід'ємність права людини на відповідну його людській гідності працю. При цьому слід мати на увазі, що «на сьогоднішній день гідна праця у широкому сенсі є працею, що

системно побудована на гуманістичному принципі трудового права, тобто є орієнтованою на трудові права людини та її законні інтереси у сфері праці (певною мірою, й поза сферою праці), сприяючи свободі відчуття працездатною людиною її гідності, а також в повній мірі відповідаючи критеріям (вимогам) концепції гідної праці» [6, с. 127];

– неприпустимість заперечення ідентичності людини, зокрема, в контексті сприйняття людиною її гендеру крізь призму існуючих в українському суспільстві уявлень про гендерні ролі людини;

3) *принцип справедливості*. Справедливість являє собою особливу цінність, яка є орієнтиром процесу сталого розвитку суспільства [7, с. 203], а відтак – безпосереднім чином характеризує мету та призначення соціальної функції сучасної держави, яка вважається правовою, демократичною та соціальною. У цьому сенсі справедливість розглядає також вітчизняна учена Г. О. Яковлева, котра зауважує, що «соціальні заходи та соціальна функція держави виникли на противагу законам природи, спрямовані на згладжування нерівності можливостей кожної людини, захисту хворих чи більш незахищених категорій осіб, створення механізмів їх підтримки та соціальної адаптації» [8, с. 33]. З огляду на це, «справедливість у контексті реалізації соціальної функції держави – це основоположна категорія, що являється проявом і здобутком людського цивілізаційного розвитку, та характеризує таку якість суспільних зв'язків, діяльності держави, як спрямування їх на забезпечення визнання кожної людини однаково цінною та рівноправною, незамінною ланкою суспільства та соціуму, сприяння реалізації її здібностей та максимального задоволення всього спектру потреб, суспільного усвідомлення необхідності надання підтримки особам з об'єктивно обмеженими можливостями або особливостями у доступі до соціально-економічних благ, соціальна солідарність, комунікація та взаємний розвиток» [8, с. 33].

Таким чином, можемо дійти думки, що в аспекті механізму правового регулювання реалізації соціальної функції держави принцип справедливості вимагає наступного:

а) правове регулювання реалізації соціальної функції держави повинно спрямовуватись лише на виконання мети та завдань соціальної функції держави;

б) правове регулювання реалізації соціальної функції держави не повинно створювати умов невинуватої дискримінації в можливостях людини у соціальній сфері, залежно від належності людини до певної групи (за ознакою статі, кольору шкіри, національності, народності, мови, релігії, світоглядних уявлень, сімейного стану тощо). Тобто, нормотворець повинен виходити лише із об'єктивних потреб людини (груп людей) в їх соціальній безпеці та позитивним чином дискримінувати людей в соціальній сфері лише з огляду на особливі потреби, уразливий стан окремих категорій громадян. Зокрема, припустимою є позитивна дискримінація (коли вона в певному контексті є об'єктивно виправданою) осіб з інвалідністю, вагітних жінок, осіб з особливими сімейними обов'язками, дітей, молоді, осіб передпенсійного віку, осіб похилого віку тощо, та неприпустимою дискримінація осіб залежно від того, яких політичних поглядів ця особа дотримується (наприклад, право на житло повинно в пріоритетному порядку забезпечуватись для осіб з особливими сімейними обов'язками і не повинно враховувати того факту, чи є особа прибічником певної політичної чи релігійної ідеології);

в) правове регулювання реалізації соціальної функції держави не повинно обумовлювати ситуацій, коли людина, котра об'єктивно потребує соціального забезпечення, не може набути статусу відповідного суб'єкта в силу незначних характеристик, які властиві для багатьох представників її групи чи які вона набула в результаті перебування в уразливому стані;

г) правове регулювання реалізації соціальної функції держави не повинно створювати умов, за яких людина опиняється в умовах, коли вона може реалізувати свої соціальні права та законні інтереси в соціальній сфері, однак, задля цього вона змушена здійснити непропорційно складні дії;

4) *принцип рівності*. Рівність, як зазначає Г. О. Яковлева, є однією «з основоположних категорій у процесі здійснення соціальної функції держави у своїй семантиці наближається до категорії справедливості. Адже в контексті реалізації соціальної функції держави принцип рівності, на досягнення якого вона спрямована, трактується не як формальна рівність усіх громадян у наданому обсязі прав та свобод за чинним законодавством, а набуває також значення рівності можливостей кожного реалізувати надані йому потенційні права та свободи, а тому забезпечується і вжиттям державою додаткових заходів щодо вирівнювання спроможності громадян набути тих чи інших необхідних матеріальних, культурних, освітніх та інших благ» [8, с. 33]. Таким чином, доходимо думки, що в контексті механізму правового регулювання реалізації соціальної функції держави принцип рівності вимагає наступного:

а) правове регулювання реалізації соціальної функції держави не повинно створювати умови, коли особи, які мають однаковий статус, перебувають в аналогічному становищі (соціально-правовому, соціально-економічному тощо), в однаковій мірі потребують впливу держави на забезпечення їх соціальної безпеки, не матимуть однакових можливостей для того, щоби зазнати такого впливу;

б) правове регулювання реалізації соціальної функції держави повинно передбачати не лише активні дії осіб, які потребують соціального захисту загалом чи соціального забезпечення, зокрема, але й також активні дії держави та суб'єктів, яким делеговане відповідний обов'язок. Зокрема, в трудових правовідносинах роботодавець повинен бути ініціатором з'ясування питання про: потребу пристосування робочого місця працівника, котрий є особою з інвалідністю; необхідність переведення вагітної жінки-працівниці на роботу, яка в меншій мірі загрожує (не загрожує) реалізації нею права на материнство; потребу підвищення професіоналізму, кваліфікації молодих працівників тощо;

5) *принцип законності*. Законність – це: а) «абстрактна ідея, що виражає принцип загальнообов'язковості закону, який відповідає праву» [9, с. 383]; б) «політико-правовий режим, метод державного управління, в процесі якого приймаються правові закони, точно і неухильно реалізуються правові приписи правових законів державою, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами» [9, с. 383]. При цьому, на думку українського вченого О. Ю. Муравенка, відповідний ефект законності досягається шляхом виконання таких вимог: «верховенство закону по відношенню до всіх інших нормативних актів»; «єдність розуміння і застосування законів на всій території їх дії всіма суб'єктами, на яких розповсюджуються норми цих правових актів»; «недопущення обмеження прав одних за рахунок прав інших громадян держави»; «закріплення принципу конституційно-правового статусу людини»; «безпосередній захист інтересів усіх фізичних і юридичних осіб, які проживають та/або зареєстровані на території держави, здійснюється спеціальними правоохоронними органами»; «неприпустимість протиставлення законності і доцільності»; «невідворотність юридичної відповідальності» [10, с. 25-26]. У свою чергу принцип законності – це фундаментальна ідея та положення, що визначають сутнісний зміст феномену законності, не суперечачи при цьому (в правовій державі) ідеї панування права. Іншими словами, принцип законності – комплекс критеріїв та стандартів, які становлять основу створення правових норм та поширюються на поведінку всіх учасників правовідносин під час дотримання та виконання правових норм.

Зважаючи на викладене, доходимо висновку, що в контексті механізму правового регулювання реалізації соціальної функції держави принцип законності вимагає наступного:

а) правове регулювання реалізації соціальної функції держави на: всіх рівнях повинно враховувати положення Конституції України (щонайперше, ті, які стосуються статусу України, як соціальної держави, а також норм, що встановлюють стандарти в соціальній сфері); на рівні законодавчих актів (рівень законотворення) не повинні деталізувати конституційні засади в соціальній сфері, призводячи при цьому до викривлення розуміння норм Основного Закону

України у відповідній сфері; на рівні підзаконних актів (рівень підзаконної нормотворчості) повинно відповідати правилам і стандартам, встановленим в законодавчих актах, в рішеннях Верховного Суду, Конституційного Суду України, Європейського суду з прав людини;

б) правове регулювання реалізації соціальної функції держави повинно здійснюватися у відповідності до процедур, які передбачені для законотворення чи процесу створення підзаконних актів відповідно. Ця вимога спрямована на забезпечення юридичної визначеності чинності норм й недопущення упорядкування суспільних відносин в соціальній сфері, здійснюваного шляхом протиправних дій, які культивують правовий нігілізм і низьку правову культуру в суспільстві, продукують недовіру людей нормотворця та до держави загалом;

в) правове регулювання реалізації соціальної функції держави повинно обумовлювати створення, прийняття та дію норм, які не будуть невинувато складними для розуміння чи такими, які виконати без порушення законодавства буде неможливо. Важливість цієї вимоги обумовлена тим фактом, що законність правового регулювання повинна продукувати правопорядок у соціальній сфері, який досягатиметься також і через створення умов для належної реалізації відповідних норм законодавства.

Висновки. Національний механізм правового регулювання соціальної функції держави в своєму статичному та динамічному виявах узгоджується із набором загальноправових принципів, що є основоположними ідеями та установками, які закріплені в нормативно-правових актах, а також застосовуються у всіх галузях права. Ці принципи встановлюють суттєві риси права в цілому, забезпечуючи виконання державою своєї соціальної функції шляхом задоволення актуальних очікувань суспільства та дотримання вимог, що висувуються до сучасної правової держави та держави загального добробуту. Розглянуті принципи взаємопов'язані між собою та повинні застосовуватися комплексно задля досягнення своєї конкретної мети. Таким чином, дотримання одного принципу не може відбуватися за рахунок ігнорування іншого, особливо в державі, яка сьогодні намагається стати реальною державою загального добробуту. Крім того, слід звернути увагу на те, що принципи правового регулювання соціальної функції держави впливають із правових норм. Відповідно, ці принципи встановлюють критерії та стандарти ефективної реалізації правового регулювання. У свою чергу правове регулювання створює нормативну базу для існування цих принципів. Таким чином, ці принципи набувають характеру правової визначеності, а їхні вимоги стають юридично обов'язковими, трансформуючись зі світу правових ідей в об'єктивну юридичну дійсність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Полянничко А.О. До питання про принципи та норми права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2013. Вип. 22, Т. 1, Ч. 1. С. 71-73.
2. Костюк Н.П. Принцип справедливості в правозастосуванні. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право.* 2016. № 6. С. 5-13.
3. Гладкий В.В. Нормування трудових прав осіб з інвалідністю: перспективи використання в Україні досвіду США. *Формування сучасної парадигми розвитку суспільства: колективна монографія / Н.Л. Березовська, В.Є. Білогур, В.Я. Волощук та ін..* Харків: Новий курс, 2022. С. 172-194.
4. Шилінгов В.С. Верховенство права-основоположний принцип правової системи демократичного суспільства. *Часопис Київського університету права.* 2009. № 2. С. 26-29.
5. Чепульченко Т.О. Верховенство права як основоположний принцип сучасного правотворення. *Вісник Національного технічного університету України Київський політехнічний інститут. Політологія. Соціологія. Право.* 2012. № 3. С. 185-188.
6. Панченко М.В. Правовий механізм забезпечення гідної праці державних службовців України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05. Київ, 2019. 455 с.

7. Płachciak A. Idea zrównoważonego rozwoju jako zasada sprawiedliwości. *Annales. Etyka w życiu gospodarczym*. 2009. № 1 (12). S. 197-204.

8. Яковлева Г О. Суб'єкти права соціального забезпечення: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.05. Харків, 2019. 434 с.

9. Муравенко О.Ю. Особливості правової природи принципу законності. *Публічне право*. 2012. № 2 (6). С. 380-385.

10. Муравенко О.Ю. Роль і місце прокуратури в забезпеченні законності в державному управлінні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2014. 203 с.

УДК 349.2

DOI: 10.32751/2617-5967-2022-04-02

Барсуک М.А.

кандидатка юридичних наук, суддя
Північного апеляційного господарського суду

ОЗНАКИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ СУДДІВ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена з'ясуванню основних ознак соціального захисту суддів в Україні. Встановлюючи сутнісний зміст поняття «соціальний захист суддів в Україні» автор доходить думки, що ця особлива гарантія незалежності та самостійності суддів характеризується рядом особливих ознак. Цей вид захисту, з одного боку, стосується працівника зі спеціальним трудовим статусом, а саме того, що володіє правовим статусом судді (також судді у відставці), а з іншого боку – членів його сім'ї. Соціальний захист суддів в Україні ґрунтується на особливій нормативно-правовій основі (тлумачаться з урахуванням правових позицій Конституційного Суду України, що стосуються статусу суддів і потреби забезпечення соціальної безпеки таких працівників), яка є нормативною підставою соціального захисту, що застосовується за наявності для цього фактичних і процедурних підстав. Для соціального захисту суддів характерним є також те, що ним охоплено комплекс додаткових соціальних гарантій, що не є особистим привілеєм судді, а заходом компенсування обмежень, заборон і ризиків, якими характеризується робота судді. Крім того, соціальний захист судді – це важливий обов'язок держави, виконання якого має надзвичайне соціально-правове значення для індивіда, суспільства та держави. Окремо звертається увага на те, що соціальний захист суддів в Україні передбачає створення і дію правового механізму соціального захисту суддів. У висновках до статті окреслюються перспективні напрями подальших досліджень проблематики соціального захисту суддів в Україні.

Ключові слова: гарантії правосуддя, ознаки, соціальна держава, соціальний захист, суддя у відставці, суддя, трудовий статус.

The article aims to clarify the key features of social protection for judges in Ukraine. By defining the concept of “social protection of judges in Ukraine”, the author concludes that this guarantee of judicial independence is distinguished by several unique characteristics. This type of protection concerns an employee with a special labor law status, namely, a judge holding legal status (also a retired judge), and, on the other hand, members of their family. A special legal framework protects judges in Ukraine. This is interpreted in light of the judicial positions of the Constitutional Court of Ukraine regarding judges' status and the need to ensure social security for such employees. This framework serves as the regulatory ground for social protection measures, provided factual and procedural grounds exist for them. The social protection of judges in Ukraine includes additional social guarantees that compensate for the restrictions, prohibitions, and risks inherent in their work, rather than personal privileges for judges. Furthermore, it is the state's responsibility to ensure a judge's social protection, which is of the utmost social and legal significance for individuals, society, and the state. Separately, attention is